

עין משפט‏^ע‏ **גזר מצוה**

קטן א מיי פ"ב מהלי שגגות הלכה י:
קין ב מיי פ"ח מהלכות לולב הלכה י סמג עשין מד טוש"ע א"ח סי' תרנח סעיף א:
קיא ג ד מיי שם טוש"ע שם סעיף ד:
קוב ה מיי פ"ה מהלי חפלה הלכה ה סמג עשין יט טוש"ע א"ח סי' לו סעיף א:
קין ו מיי פ"ד מהלי חפלה הלכה ו סמג עשין כב טוש"ע א"ח סי' מג סעיף א:
קיד ז מיי שם ה' טו סמג שם טוש"ע א"ח סי' מד:

קפו ח מיי פ"ה מהלי חפלה הלכה ה סמג שם טוש"ע א"ח סי' לו סעיף א:

קפו ט מיי שם פ"ו מהלי לולב ה' כד סמג שם ועשין מד טוש"ע שם וסי' תרנב סעיף א צה"ה:

סמג

רבינו חננאל

מתנ"י בי"ט הראשון בו'. זו ששנינו שאין אדם יוצא בי"ט הראשון בלולבו של חבירו אמר' מנ"ל דת"ר ולקחתם לכם משלכם להוציא את הגזול והשאול אא"כ נתנו לו במתנה כאשר נתן ר"ג לר' יהושע בר' ואסי' כי הא דאמר רבא הילך אתרוג זה במתנה על מנת שתחזירוהו לי החזירו יצא לא החזירו לא יצא: ירושלמי רב יעקב בר נחמן הוה יתיב אתרוגא לבדיה הוה אמר ליה לכשתזכה בו ובמצותו תחזירוהו לי וכן הלכה. אמר מר בר אמינ[מר] אבא הוה מצלי ולולבו בידו ומותבינן עלה מהא לא יאחוז אדם תפלין בידו וס"ת בזרועו ויתפיל כו' ואמר שמואל סבין וקערה ככר ותניוק כיוצא בהן כלומר אסור לו להתפיל ואלו בידו ושנינן הללו לאו מצוה אבל לולב כיון דמצוה הוא לא טריד ביה ושרי. תניא א"ר אלעזר בר' צדוק כך היה מנהג בני ירושלים נכנס לבית הכנסת ולולבו בידו קורא שמע ומתפיל ולולבו בידו קורא בתורה או נושא את כפיו מניחו על הקרקע: פיסקא ר' יוסי אומר י"ט הראשון של חג שחל להיות בשבת שבת והוציא הלולב ברה"ר פטור מפני

סמג

תורת אור השלם
א) וְלָחֶם וְקָלִי וּבְרִמְלִי לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הִבֵּי אֲבָבֶם אֶת קִרְבֶּן אֱלֹהֵיכֶם חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מִשְׁבְּתוֹיכֶם:

[ויקרא כג, יד]

ב) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר פַּתַּת תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ עֵבֶת וְעָרְבֵי נֹחַל וּשְׂמַחְתֶּםם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים: [ויקרא כג, מ]

מא:

לולב הגזול

ולקחתם

לשון יחיד^א) וגבי סוכה לא נריך קרא דהא כתיב **כל האזרח: אלא** א"כ נתן לו במתנה. וצאתהוג השותפין נמי לא נפיק כדמוכח בשילהי יש נוחלין (ג"צ דף קלו: ושם) גבי אחין שקנו אתרוג צתפיסת הצית ולא חשיב שלו כיון דאין מיוחד שלו אלא כשאלו הוי ואינו יונא צו ומה שנהגו הקהל לקנות אתרוג בשותפות מלמדין אותן שיהו כולם נותן כל אחד ואחד חלקו לחזירו על מנת להחזיר ויש לסמוך דכיון דקנאוהו על מנת לנאח צו ואע"ג שלא פירשו סתמא דמלתא כאלו פרשו דמי כיון דצענין אחר אין יכולין לנאח צו:

הילך אתרוג זה במתנה על מנת שתחזירוהו לי.

אין מדקדק הס"ס צלשונו להקדים תנאי למעשה ותנאי כפול והן קודם ללאו אע"ג דצהכי מיירי אלא שמקצר לשונו לפי שלא על חידוש זה צא להשמיענו ולא דמי לתנאי ומעשה דצצר אחד דהיינו כששניהם סותרים זה את זה כי הלא דעל מנת שתחזירי לי את הנייר צפרק מי שאתו (גיטין דף עה. ושם) וא"ת כיון דאמר ע"מ שתחזירוהו לי א"כ אם הקדישו אינו מוקדש כדמוכח צסוף יש נוחלין (ג"צ דף קלו:) גבי שור זה נתון לך צמתנה ע"מ שתחזירוהו לי דכיון דקאמר לי מידי דחוי לי קאמר וא"כ היאך ינא והא אן תנן צנדרים פרק השותפין (דף מה.) גבי מתנה דצית חורון דכל מתנה שאינה שאם הקדישה לא תהא מוקדשת^א לא שמיא מתנה וי"ל דה"נ הוי צידו להקדיש להיות קדוש כל זמן שהוא צידו עד שיחזיר ועוד דהתם נמי לא צהקדש תלוי טעם המתנה כדמוכח צנדרים ירושלמי^ב) דאמר עלה רצי ירמיה^א רצי יהודה צעי מעתה מתנה אין אדם נותן מתנה לחזירו ע"מ שלא יקדשנה לשמים ומשני מתנ"י כל מתנה שהיא כמתנת צית חורון שהיתה צערמה שאם הקדישה אינה מוקדשת אינה מתנה כלומר שלא נתנה לו שיהנה המקצב שום הנאה שצעולם אלא שיהא מותר לאציו של נותן זה ודאי הערמה צעלמא ולא שמיא מתנה שהרי לא זכה צה לענין עצמו לשום דצר וא"כ מה הקנה לו אצל הכא דמוכח ליה שיהנה צו שמיא מתנה ולא הזכיר שם הקדש אלא משום שעל הקדש היה מעשה ולשון כל מתנה שאינה וכו' מוכיח כן דמשמע שאינה מתנה לשום דצר גס סעודתו היתה מוכחת עליו שלא היה דעתו ליתן כלל לענין שום דצר רק שינא אציו ויאכל כמו שמפרש שם צגמרא או משום דויתור אסור צמודר הנאה אצל צעלמא מתנה היא אע"פ שאין יכול להקדישה כדתנן פרק צתרא דנדרים (דף פח.) שנותן לצמו מה שנושאת ונותנת לפיה וצפ"ק דקדושין (דף כג. ושם) שנותן לעצד ע"מ שינא צו לחירות^ב): **ואם** לא יצא.

ומה שלא החזירו רצי יהושע לרצן גמליאל אלא נתנו לרצי אלעזר כן עזריה ורצי אלעזר כן עזריה לרצי עקינא דעתו של רצן גמליאל היה שינאו כולם ואח"כ יחזירוהו: **ואמר** שמואל^א סבין וקערה וכבר ומעות הרי אלו כיוצא בהן. אלטריך ליה לשמואל למימר דלא תימא דווקא תפלין וס"ת דאיכא צוין כתיב הקודש צנפילתו טריד צהו טפי ואין דעתו ממייצצת צתפלמו:

פרק שלישי

סוכה

עד עצם עד (ה) עצמו ש"ל יום. כל היום קרוי עצם היום: וקסבר עד ועד בבבב^א. ולא דריש עד ולא עד צכלל להחמירו צהאיר מזרח כי ליכא עומר והכי מתוקמא קראי אין עומר עד עצם ועד צכלל יש עומר עד הצאכס: והא מופבב פבבג. רצי יהודה עליה שמיניו שמתה רצי יהודה צדורו על תקנת ריב"ז למה תלה הדצר צעצמו דמשמע לעשות סייג צא והלא מן התורה הוא אסור: דריש. המקרא עד ועד צכלל: והתקין. לפי שהיו רגילים לאכול חדש מתנות ולהלן כשהיה הצית קיים עד עכשיו הולךך לתקן: **מתנ"י** י"ט הראשון בו'. דאמרין לקמן (דף מג.) דדומה מצות לולב שצת צי"ט הראשון לצדו: מו"ליבין את לו"בביהן. מערצ שצת: שהוציאו ברשות. צרשות מלוה שהיה טרוד צמלוה ומחשצ ועסוק וממהר לעשותה ומתוך כך טעה ושכח שהוא שצת וקסבר רצי יוסי טעה דצצר מלוה ושגג דצצר כרת פטור מקרבן: **גמ'** מנא הני מו"לי. דאין אדם יונא צלולצו של חזירו: לבס משלבס. משמע: לבמה לי לביימר החזירו. מה אנו למדין מחזרה זו דאלטריך תנא למיתנייה צמתנ"י: הא קמ"ל. דר"ג ע"מ שיחזירוהו לו נתנו להס ואפ"ה הויל מתנה עד שינאו צו: החזירו לו יצא. דמתנה על מנת להחזיר מתנה היא והרי החזירו לו אצל אם לא החזירו אגלאי מלתא דמעיקרא גזול הוא צידו: ד"ג למה ליה למימר שלקחו צאלף וזו להודיעך כמה מצות חציצות עליהם: הוה מצ"י ביה. כשהיה מתפלל היה לולבו צידו מרצ חיצתו עליו היה מתפלל צו: לא יאחוז אדם בו' ויתבבב^א. מפני שטרוד הוא צמתצצמו שלא יפלו מידו ויתצו ואין דעתו מיושצת עליו צתפלמו: לא יישן בהם לא שינת קבע ולא שינת עראי. שמא יפלו מידו והכי אוקימנא ליה צהישן (לעיל דף כו.) דהא דקתני לא קצע ולא עראי צדנקיט ליה צידיה: סבין. מתיירא שמא יפול ויתקע לו צרגלו: וקערה. מליאה: ומעות. שלא יתפזרו: וכבר. שאם יפול יהא נמאס: לאו מצוה נינהו. לאחזון והיין עליו למשא לפיכך טרוד צמשאס וכצד עליו משאס ושמיירחס: הבא. נטילתה ולקחתה מצוה היא ומתוך שחציצה מצוה עליו אין משאסה ושימורה כצד עליו ולא טריד: קורא בתורה. נריך להניח הלולב לפי שגולל ס"ת ופותחו: נכנס לבית המדרש. טריד צשמעתא ויפול מידיו: לא

ועד עצמו ש"ל יום. כל היום קרוי עצם היום: וקסבר עד ועד בבבב^א. ולא דריש עד ולא עד צכלל להחמירו צהאיר מזרח כי ליכא עומר והכי מתוקמא קראי אין עומר עד עצם ועד צכלל יש עומר עד הצאכס: והא מופבב פבבג. רצי יהודה עליה שמיניו שמתה רצי יהודה צדורו על תקנת ריב"ז למה תלה הדצר צעצמו דמשמע לעשות סייג צא והלא מן התורה הוא אסור: דריש. המקרא עד ועד צכלל: והתקין. לפי שהיו רגילים לאכול חדש מתנות ולהלן כשהיה הצית קיים עד עכשיו הולךך לתקן: **מתנ"י** י"ט הראשון בו'. דאמרין לקמן (דף מג.) דדומה מצות לולב שצת צי"ט הראשון לצדו: מו"ליבין את לו"בביהן. מערצ שצת: שהוציאו ברשות. צרשות מלוה שהיה טרוד צמלוה ומחשצ ועסוק וממהר לעשותה ומתוך כך טעה ושכח שהוא שצת וקסבר רצי יוסי טעה דצצר מלוה ושגג דצצר כרת פטור מקרבן: **גמ'** מנא הני מו"לי. דאין אדם יונא צלולצו של חזירו: לבס משלבס. משמע: לבמה לי לביימר החזירו. מה אנו למדין מחזרה זו דאלטריך תנא למיתנייה צמתנ"י: הא קמ"ל. דר"ג ע"מ שיחזירוהו לו נתנו להס ואפ"ה הויל מתנה עד שינאו צו: החזירו לו יצא. דמתנה על מנת להחזיר מתנה היא והרי החזירו לו אצל אם לא החזירו אגלאי מלתא דמעיקרא גזול הוא צידו: ד"ג למה ליה למימר שלקחו צאלף וזו להודיעך כמה מצות חציצות עליהם: הוה מצ"י ביה. כשהיה מתפלל היה לולבו צידו מרצ חיצתו עליו היה מתפלל צו: לא יאחוז אדם בו' ויתבבב^א. מפני שטרוד הוא צמתצצמו שלא יפלו מידו ויתצו ואין דעתו מיושצת עליו צתפלמו: לא יישן בהם לא שינת קבע ולא שינת עראי. שמא יפלו מידו והכי אוקימנא ליה צהישן (לעיל דף כו.) דהא דקתני לא קצע ולא עראי צדנקיט ליה צידיה: סבין. מתיירא שמא יפול ויתקע לו צרגלו: וקערה. מליאה: ומעות. שלא יתפזרו: וכבר. שאם יפול יהא נמאס: לאו מצוה נינהו. לאחזון והיין עליו למשא לפיכך טרוד צמשאס וכצד עליו משאס ושמיירחס: הבא. נטילתה ולקחתה מצוה היא ומתוך שחציצה מצוה עליו אין משאסה ושימורה כצד עליו ולא טריד: קורא בתורה. נריך להניח הלולב לפי שגולל ס"ת ופותחו: נכנס לבית המדרש. טריד צשמעתא ויפול מידיו: לא

ועד עצמו ש"ל יום. כל היום קרוי עצם היום: וקסבר עד ועד בבבב^א. ולא דריש עד ולא עד צכלל להחמירו צהאיר מזרח כי ליכא עומר והכי מתוקמא קראי אין עומר עד עצם ועד צכלל יש עומר עד הצאכס: והא מופבב פבבג. רצי יהודה עליה שמיניו שמתה רצי יהודה צדורו על תקנת ריב"ז למה תלה הדצר צעצמו דמשמע לעשות סייג צא והלא מן התורה הוא אסור: דריש. המקרא עד ועד צכלל: והתקין. לפי שהיו רגילים לאכול חדש מתנות ולהלן כשהיה הצית קיים עד עכשיו הולךך לתקן: **מתנ"י** י"ט הראשון בו'. דאמרין לקמן (דף מג.) דדומה מצות לולב שצת צי"ט הראשון לצדו: מו"ליבין את לו"בביהן. מערצ שצת: שהוציאו ברשות. צרשות מלוה שהיה טרוד צמלוה ומחשצ ועסוק וממהר לעשותה ומתוך כך טעה ושכח שהוא שצת וקסבר רצי יוסי טעה דצצר מלוה ושגג דצצר כרת פטור מקרבן: **גמ'** מנא הני מו"לי. דאין אדם יונא צלולצו של חזירו: לבס משלבס. משמע: לבמה לי לביימר החזירו. מה אנו למדין מחזרה זו דאלטריך תנא למיתנייה צמתנ"י: הא קמ"ל. דר"ג ע"מ שיחזירוהו לו נתנו להס ואפ"ה הויל מתנה עד שינאו צו: החזירו לו יצא. דמתנה על מנת להחזיר מתנה היא והרי החזירו לו אצל אם לא החזירו אגלאי מלתא דמעיקרא גזול הוא צידו: ד"ג למה ליה למימר שלקחו צאלף וזו להודיעך כמה מצות חציצות עליהם: הוה מצ"י ביה. כשהיה מתפלל היה לולבו צידו מרצ חיצתו עליו היה מתפלל צו: לא יאחוז אדם בו' ויתבבב^א. מפני שטרוד הוא צמתצצמו שלא יפלו מידו ויתצו ואין דעתו מיושצת עליו צתפלמו: לא יישן בהם לא שינת קבע ולא שינת עראי. שמא יפלו מידו והכי אוקימנא ליה צהישן (לעיל דף כו.) דהא דקתני לא קצע ולא עראי צדנקיט ליה צידיה: סבין. מתיירא שמא יפול ויתקע לו צרגלו: וקערה. מליאה: ומעות. שלא יתפזרו: וכבר. שאם יפול יהא נמאס: לאו מצוה נינהו. לאחזון והיין עליו למשא לפיכך טרוד צמשאס וכצד עליו משאס ושמיירחס: הבא. נטילתה ולקחתה מצוה היא ומתוך שחציצה מצוה עליו אין משאסה ושימורה כצד עליו ולא טריד: קורא בתורה. נריך להניח הלולב לפי שגולל ס"ת ופותחו: נכנס לבית המדרש. טריד צשמעתא ויפול מידיו: לא

ועד עצמו ש"ל יום. כל היום קרוי עצם היום: וקסבר עד ועד בבבב^א. ולא דריש עד ולא עד צכלל להחמירו צהאיר מזרח כי ליכא עומר והכי מתוקמא קראי אין עומר עד עצם ועד צכלל יש עומר עד הצאכס: והא מופבב פבבג. רצי יהודה עליה שמיניו שמתה רצי יהודה צדורו על תקנת ריב"ז למה תלה הדצר צעצמו דמשמע לעשות סייג צא והלא מן התורה הוא אסור: דריש. המקרא עד ועד צכלל: והתקין. לפי שהיו רגילים לאכול חדש מתנות ולהלן כשהיה הצית קיים עד עכשיו הולךך לתקן: **מתנ"י** י"ט הראשון בו'. דאמרין לקמן (דף מג.) דדומה מצות לולב שצת צי"ט הראשון לצדו: מו"ליבין את לו"בביהן. מערצ שצת: שהוציאו ברשות. צרשות מלוה שהיה טרוד צמלוה ומחשצ ועסוק וממהר לעשותה ומתוך כך טעה ושכח שהוא שצת וקסבר רצי יוסי טעה דצצר מלוה ושגג דצצר כרת פטור מקרבן: **גמ'** מנא הני מו"לי. דאין אדם יונא צלולצו של חזירו: לבס משלבס. משמע: לבמה לי לביימר החזירו. מה אנו למדין מחזרה זו דאלטריך תנא למיתנייה צמתנ"י: הא קמ"ל. דר"ג ע"מ שיחזירוהו לו נתנו להס ואפ"ה הויל מתנה עד שינאו צו: החזירו לו יצא. דמתנה על מנת להחזיר מתנה היא והרי החזירו לו אצל אם לא החזירו אגלאי מלתא דמעיקרא גזול הוא צידו: ד"ג למה ליה למימר שלקחו צאלף וזו להודיעך כמה מצות חציצות עליהם: הוה מצ"י ביה. כשהיה מתפלל היה לולבו צידו מרצ חיצתו עליו היה מתפלל צו: לא יאחוז אדם בו' ויתבבב^א. מפני שטרוד הוא צמתצצמו שלא יפלו מידו ויתצו ואין דעתו מיושצת עליו צתפלמו: לא יישן בהם לא שינת קבע ולא שינת עראי. שמא יפלו מידו והכי אוקימנא ליה צהישן (לעיל דף כו.) דהא דקתני לא קצע ולא עראי צדנקיט ליה צידיה: סבין. מתיירא שמא יפול ויתקע לו צרגלו: וקערה. מליאה: ומעות. שלא יתפזרו: וכבר. שאם יפול יהא נמאס: לאו מצוה נינהו. לאחזון והיין עליו למשא לפיכך טרוד צמשאס וכצד עליו משאס ושמיירחס: הבא. נטילתה ולקחתה מצוה היא ומתוך שחציצה מצוה עליו אין משאסה ושימורה כצד עליו ולא טריד: קורא בתורה. נריך להניח הלולב לפי שגולל ס"ת ופותחו: נכנס לבית המדרש. טריד צשמעתא ויפול מידיו: לא

סמג

מסורת הש"ס‏^ע‏ **עם הוספות**

א) [צרכות דף כו: וש"נ].
ב) ר"ה ל. מנחות סח.,
ג) [לקמן מג.],
ד) פסחים דף עב.,
ה) [לקמן מג.], ו) [לעיל כו: וש"נ], ז) [מוסף פ"צ], ח) [ג"צ קלו: קדושין יו:], ט) צרכות כג.: י) [שם: לעיל כו.], כ) [מוספת' פרק ז], ל) עיין תוס' לעיל לט. סוד"ה עובר, מ) עיין מנחות סח.:, נ) סוף פ"ה, ס) [וע"ע תוס' קדושין ו: ד"ה לא ודף מט: ד"ה דברים ותוס' ג"צ קלו: ד"ה לא ותוס' גיטין עה. ד"ה לאפקיין וד"ה אלא אמר ותוס' שם עה: ד"ה דמנאי].

סמג

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה עד עצם עד עיצומו של יוס:

סמג

גליון הש"ס

גמ' כמה מצות חביבות. עיין צצ"ק דף ט ע"צ תוס' ד"ה אלימא:

סמג

ליקוטי רש"י

אמר רבי יהודה. גרסינן ולא גרסינן אמר לו ר' יהודה שהרי לא ראהו מימיו וכו' [ר"ה שם:]. למנא דמתנ"י וכי רבן יוסן התקין [מנחות שם.]. והלא מן התורה אסור. שנאמר עד עצם וצומן שאין צית המקש קיים משמעי קרא [מנחות סח.]. מדרבנן קאמר. כלומר הוא צא לגזור עליו משום שהוא טעם דלעיל דשמא יננה [ר"ה שם.]. החזירו יצא. אילנאי מילתא למפרע דהויל מתנה מעיקרא שהרי קיים עמה תנאי שהמתנה הימה תלויה בתנאי ומתקיים [רשב"ם ב"ב קלו:]. הרי אלו כיוצא בהן. לענין חפלה שדואג עליהן שלא תפול הסכין ומזיקתו והקערה תשפך והעמות יאבדו והככר יענף [ברכות כג:].

סמג

הגהות וצינונים

א) [צ"ל דתנן] (גליון):
ב) תיבת "לו" נמחק, וכן מחקו רש"י ברי"ה (יעב"ץ, חשק שלמה, עי"ש) וכן ליתא בדפו"ר:
ג) בכתי" הגירסא בזרועו וכ"ה בברכות:
ד) **שאם** הקדישה [מקדשת] **שם** [מקודשת] כ"ה גי' מהר"ם (גליון) עיי"ש ובהגהות:
ה) צ"ל דאמר עלה רבי ירמיה בעי מעתה אין אדם וכו' (דפו"ר רש"ש):

סמג

מסורת הש"ס עם הוספות

א) עיין תוס' לעיל לט. ד"ה עובר, ב) לעיל לו., ג) [ערכין ג:], ד) ערכין ג: [מוספ' דמגיגה פ"א ה"ג],] ועיין תוס' לעיל כח: סוד"ה כאן, ה) עיין תוס' ברכות כ. ד"ה וקטנים, ו) עיין תוס' ב"ב יד. ד"ה דילמא, ז) [מוספ' שם ומוספ' טהרות פ"ג], ח) [דף מה:], ט) ובהים דף י"ה, י) ברכות נב.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמר אביי וכו' אינן צריכות בוונה. עיין לעיל דף לט ע"א חוס' ד"ה עובר:

תורה אור השלם

א) תורה צוה לנו משה מורה קהלת יעקב: [דברים ג, ד]

הנהגות וצינונים

א) בס"י איתא מצוה ועבד מצוה אבל כו' וכ"ה בתוס' (גליון): ב) [גבי ציצית לא נקט לישנא דלוקח דמסתמא יש לו טלית וגבי לולב נמי יכול לצאת בלולבו של אביו. תוס' ערכין ב ע"ב ד"ה אביו] (גליון) וע"ע בתוס' שם: ג) בכת"י מ"דמדו: ד) עיין מהרש"ל: ה) בדפו"ר נוסף משנמ"ס שחרית אינו נוגע בשום דבר ואח"כ מתחיל דיבור חדש אב"י הירדע וכו': ו) צ"ל בספר כ"ה בדפו"ר: ז) [צ"ל דאיכא דמחייב (בארות המים): ח) [צ"ל ומשירדע] (גליון):

לולב הגזול

לא שנו. דפטור אלל שלא ינא ידי חוצת נטילה קודם שהוציאו להשתא טרוד צמורה וטעה דדצר מנזה אלל ינא צו קודם שהוציאו מו לא טעה דדצר מנזה הוא ולא טרוד מהשתא צמורה לעשותה: ה"ג הא מדאגבהיה נפיק ביה אמר אביי כשהפכו. הכי קשיא ליה ה"ד

לא ינא צו הא לא הוציאו אל"כ הגציהו

ומדלגציהה נפק ציה ידי חוצת לקיחה וקמני פטור. אמר אציי כשהפכו כשהגציהו הפך העליון למטה והאגד למעלה ואמרינן לקמן^[פ] אין יוצאין צהן אלל דרך גדילתה: דרך כבוד.

כגון צסודר שכורך ידיו צסודר כדאמרן לעיל (דף לו.): ודרך בזיון.

כגון צקערה: אומר היה רבי יוסי עולת העוף שנמצאת בין אגפיים.

נראה צעיני דהאי צין אגפיים אינו אלל לשון עופות עולת העוף שנמצאת צין עופות המלוקים לחטאת המפרכסין אלל המוצח שפעמים שהן נעשין על קרן אחת כדחנן צשחטת קדשים (צמים דף סג.) חטאת העוף היתה נעשית על קרן מערצית דרומית ושלשה דצרים היתה אותה הקרן משמשת מלמטה וג' מלמעלה מלמטה חטאת העוף והגשות ושירי הדס ומלמעלה ניסוך המים והיין ועולת העוף כשהיא רצה צמזרח שעיקר מקום עולת העוף צקרן דרומית מזרחית וכשהיו כהנים רצים עומדים ומולקים עולת העוף צמזרח צאים למערצ ונעשית שם צקרן חטאת העוף אלל שהעולה למעלה מחוט הסקרה והחטאת למטה^[פ]: וכסבור. הכהן חטאת העוף היא: ואב"ה. ונמצא שמעל צקדשי שמים צשוגג: פטור. מקרבן מעילה הוציל דעם החטאת נמצאת ואכילתה מנזה דכתיב (שמות כט) ואכלו אותם אשר כפר צהם הוה ליה טועה דדצר מנזה ופטור: היינו דך. למה ליה לרצ הוגא למימר פשיטא דממתני' שמעי' ליה: מהו דתימא. צמתני' הוא דפטור משום דטעה דדצר מנזה וסוף סוף עשה מנזה שנטל הלולב צהולאה זו אלל הכא לא עשה מנזה צאכילתה אס עולת העוף היא: קא משמע לין. רצ הוגא דשמיע ליה מרציה דלא שני לרצי יוסי צין טעה דדצר מנזה ועשה מנזה לטעה דדצר מנזה ולא עשה מנזה: הכי גרסינן

רבי יוסי אומר השוחט את התמיד שאינו מבוקר בהלכתו מן המזבין בשבת חייב חטאת. משום שחיטה צצצת שאינה של מנזה ואינה דוחה אללמא טעה דדצר מנזה ולא עשה מנזה חייצ שהרי טרוד זה צמנזה שהיה רוצה לשחוט תמיד של צצת וכצצור שהוא מצוקר: להכשירן לא גרסינן^[פ]: מלשכה שאינן מבוקרין. דאין זה טועה דדצר מנזה שצנלמים שצנלמים לא שייכא הכא שקרצו למזיד הוא ולא דק צלשכות להצחין מאיזו יציא: מרתני' מקבלת אשה מיד בנה ובע"ה. את לולציהן ולא אמרינן קמנטלטלא מידי דלא חזי: מחזירין למים. שלא יכמוש: בשבת מחזירין. שהרי מכאן נטלוס היום אלל לא מוסיפין מים כ"ש שאין מחליפין המים לשפוך את אלנו ולתת אחרים נוטן מהני דטורח לתקוני מנא: במועד מחליפין. צחולו של מועד מנזה להחליף: גב' אימא לא. דלגצה איכא איסור טלטול: קא משמע לין. כיון דרואו לנטילת אנשים תורת כלי עליו ומותר צנטלטול לכל: חייב בלולב. לחנכו מדצריהם: לשמור תפילין. שלא יכנוס צהן לצית הכסא: היודע לשמור גופו. מנומאת מגע ומשא והלל: אוכלין על גופו מהרות. אס נגע גופו צטהרות אין מוששין להם אלל לא על ידיו אס נגע צידיו צטהרות מוששין להם שיש יודע לשמור גופו ואין יודע לשמור ידיו מתורת סתם ידים שגזרו עליהם להיות שניות^[פ] אלל אס כן יודע לשומרם^[פ]. אלל היודע לשמור את ידיו משנטלס אינו נוגע צשום דצר ספק או צספק^[פ] המטמא את הידים ואס לא נזהר וצא ליגע צטהרות נוטל ידיו: אוכלין על ידיו מהרות. שנגעו ידיו צהם: והיודע לישאל. שאס שואלין אותו נגעת צנומאה זו יודע להשיצ הן או לאו או איני יודע: ברשות הרבים פפיקו מהור. אס שאלוהו ואמר איני יודע: ברשות היחיד פפיקו טמא. הכי גמירי לה הלכתא מקוטה כדאמרינן צמסכת סוטה (דף כח.) ומכאן אתה דן לשרץ כו': היודע לפרום כפיו. כשהוא כהן: חולצין לו תרומה בבית הגרנות. ומקמי הכי אין חולקין לו צגורן אלל משגרין לו לציתו אס יודע לשומרה דהכי תניא צגמרר דנושאין על האנוסה ציצמות (דף טט:) עשרה אין חולקין להם תרומה צצית הגרנות אשה משגרין להן צצמיהן וצצית הגרנות אין חולקין לו צציון תרומה היא שאין כל רואיו צקיאין צו שידע לשומרה וכלי לוקח^[פ] לו תפילין יודע לדבר אביו לומדו^[פ] תורה וק"ש^[פ] תורה מאי היא צא"ר המגונא^[פ] תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב ק"ש מאי היא פסוק ראשון^[פ] היודע לשמור גופו אוכלין על גופו מהרות לשמור את ידיו אוכלין על ידיו מהרות היודע לישאל ברשות היחיד ספיקו טמא ברשות הרבים ספיקו מהור היודע לפרום כפיו חולקין לו תרומה בבית הגרנות היודע

פרק שלישי

סוכה

מב.

אמר אביי כשהפכו. מדאליטריך לשנויי הכי משמע דסצירה ליה דמנזת^פ איןן צריכות כוונה דהא קאי אמוציא לרשות הרצים והתם אין שייך מתכוין ללאת כל כמה דלא צריך ועוד דאיירי צהולן אלל צקי ללמוד ותימנה דצסוף ראוהו צ"ד (ר"ה ד' כח:)

דלמר רצא מנזת איןן צריכות כוונה קא מותיב ליה אציי טוצא ושמא אציי קיצלה מינייה: **עולת העוף שנמצאת בין אגפיים**. למאי דלמררי צשיליה אלנו דצרים (פסחים ד' עב:) דלא פטור רצי יוסי צלולב אלל משום דומנו צהול צריך לומר דהאי נמי זמנו צהול כדי שלא תצא חטאת לידי נותר: **מהו דתימא התם הוא דטעה בדבר מצוה ועבד מצוה אב"י הכא טעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה אימא לא קא משמע לין**. פלוגתא היא צפסחים פרק אלנו דצרים (סע) ל"דמחייב התם צנתחלף לו שפוד של נותר צשפוד של צלי ואכלו ואית ספרים דגרסי מהו דחימא הני מיילי מנזה דרמי עליה אלל מנזה דלא רמי עליה אימא לא כלומר לולב דלא סגי ליה דלא שקיל דאי אפשר על ידי אחרים אלל חטאת אפשר שיאכלנה אחר:

שאינו מבוקר בהלכתו. ואפי' נמצא תם משום דטעון ציקור ד' ימים קודם שחיטה דצפרק מי שהיה טמא (שם דף לו.) יליף לה מפסח צגורה שוה: **היודע לישאל ברשות היחיד ספקו טמא**. אלל אינו יודע לישאל אפילו צרשות היחיד ספקו טהור כדדרשינן צסוטה פרק כסס (ד' כח:): **היודע לפרום כפיו חולקין לו תרומה בבית הגרנות**. מקמי הכי אין חולקין לו צגורן אלל משגרין לו לציתו אס יודע לשומרה צטהרה והכי תניא צגמרר דנושאין על האנוסה ציצמות (ד' טט: ושם) עשרה אין חולקין להן תרומה צצית הגרנות וקא חשיצ חרש שוטה וקטן וקמני סיפא משגרין להן צצמיהן וצצית הגרנות אין חולקין לו צציון תרומה היא שאין כל רואיו צקיאין צו שידע לשומרה וכלי לוקח^[פ] לו תפילין יודע לדבר אביו לומדו^[פ] תורה וק"ש^[פ] תורה מאי היא צא"ר המגונא^[פ] תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב ק"ש מאי היא פסוק ראשון^[פ] היודע לשמור גופו אוכלין על גופו מהרות לשמור את ידיו אוכלין על ידיו מהרות היודע לישאל ברשות היחיד ספיקו טמא ברשות הרבים ספיקו מהור היודע לפרום כפיו חולקין לו תרומה בבית הגרנות היודע

(דף כד.) קך פי' צקונט' ולא משמע הכי אלל צקטן ממנש איירי דומיא דהיודע לדבר אציי מלמדו תורה והיודע לשחוט וכן כולוהו אחריו והא דלמר דנושאין על האנוסה (יצמות דף טט: ושם) דאין חולקין תרומה

דדצר מנזה שצנלמים שצנלסכה זו אינו טרוד שאין עומדין להקרצה להיות חרד עליהם מתי יקרבו ואף חרדת זמן התמיד לא שייכא הכא שקרצו למזיד הוא ולא דק צלשכות להצחין מאיזו יציא: מרתני' מקבלת אשה מיד בנה ובע"ה. את לולציהן ולא אמרינן קמנטלטלא מידי דלא חזי: מחזירין למים. שלא יכמוש: בשבת מחזירין. שהרי מכאן נטלוס היום אלל לא מוסיפין מים כ"ש שאין מחליפין המים לשפוך את אלנו ולתת אחרים נוטן מהני דטורח לתקוני מנא: במועד מחליפין. צחולו של מועד מנזה להחליף: גב' אימא לא. דלגצה איכא איסור טלטול: קא משמע לין. כיון דרואו לנטילת אנשים תורת כלי עליו ומותר צנטלטול לכל: חייב בלולב. לחנכו מדצריהם: לשמור תפילין. שלא יכנוס צהן לצית הכסא: היודע לשמור גופו. מנומאת מגע ומשא והלל: אוכלין על גופו מהרות. אס נגע גופו צטהרות אין מוששין להם אלל לא על ידיו אס נגע צידיו צטהרות מוששין להם שיש יודע לשמור גופו ואין יודע לשמור ידיו מתורת סתם ידים שגזרו עליהם להיות שניות^[פ] אלל אס כן יודע לשומרם^[פ]. אלל היודע לשמור את ידיו משנטלס אינו נוגע צשום דצר ספק או צספק^[פ] המטמא את הידים ואס לא נזהר וצא ליגע צטהרות נוטל ידיו: אוכלין על ידיו מהרות. שנגעו ידיו צהם: והיודע לישאל. שאס שואלין אותו נגעת צנומאה זו יודע להשיצ הן או לאו או איני יודע: ברשות הרבים פפיקו מהור. אס שאלוהו ואמר איני יודע: ברשות היחיד פפיקו טמא. הכי גמירי לה הלכתא מקוטה כדאמרינן צמסכת סוטה (דף כח.) ומכאן אתה דן לשרץ כו': היודע לפרום כפיו. כשהוא כהן: חולצין לו תרומה בבית הגרנות. ומקמי הכי אין חולקין להם תרומה צצית הגרנות אשה משגרין להן צצמיהן וצצית הגרנות אין חולקין לו צציון תרומה היא שאין כל רואיו יודעים צו שהוא צקי לשומרה אלל לציתן משגרין להם הצקיאים ומכירין צהם ומשירדע לפרום כפיו ופורס צלצור הכל יודעים שהציא שתי שערות שאין קטן פורס כפיו כדאמרינן צמגילה (דף כד.) הלכך חולקין לו: **היודע**

עין משפט

נר מצוה

קיו א מיי פ"צ מהל' שגגות הלכה י:

קיו ב ג מיי פ"ז מהלכות לולב הל' ט סמג עשין מד:

קיו ד מיי שם הלכה יא סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרנא ס"ז:

קב ה רמיי פ"ז מהל' לולב הלכה כה סמג עשין עד טוש"ע א"ח סי' תרנד: קבא ז מיי שם הלכה יט סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרנו:

קבב ח מיי פ"ג מהל' צליזת הלכה ט סמג עשין כז טוש"ע א"ח סי' יז סעיף ג:

קבג ט מיי פ"ד מהל' תפילין הלכה יג סמג עשין כז טוש"ע א"ח סי' לו סעיף ג:

קבד י ב מיי פ"א מהל' ח"ת הלכה ו סמג עשין יב טוש"ע י"ד סי' רמה סעיף ה:

קבה ט מיי פ"יו מהל' אצות הטומאות הלכה י:

קבו פ מיי פ"יב מהל' תרומות הל' כב:

רבינו חננאל

שהוציא ברשות. א"ר אמי ל"ש שפטור אלא שלא יצא בו מקודם שנמצא מוציאו עכשיו לצאת בו ולפיכך פטור אבל יצא בו חייב חטאת ואוקמה אביי כשהפך הלולב בשמאל ואחריו בימין וירבא אוקמה בשהוציאו בכלי דכי האי גונא לא נפק ביה בהגבהתו כי דרך בזיון הוא והא דאמר רבא בשמעתא דמקמי הא דאי נקטיה בסודרא נפיק ביה ידי חובתו דלקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה הני מיילי כגון סודר דהוא דרך כבוד אבל לקיחה בכלי דהוא דרך בזיון לא. אמר רב הונא אומר היה ר' יוסי עולת העוף שנמצאת בין אגפיים פי' שנמצאת מלוקה בין אגפיים וכסבור חטאת העוף היא ואכלה פטור פשיטא מהו דתימא גבי לולב טעה בדבר מצוה ומי' עשה מצוה אבל עולת העוף דלא עשה מצוה כי אכילת העולה אינה מצוה ליחייב קמ"ל דפטור. ואותיבנא על רב הונא ר' יוסי אומר השוחט תמיד שאינו מבוקר כהלכתו בשבת חייב חטאת כו' הנה ר' יוסי טעה בדבר מצוה מחייב. ומשני בר מההיא דהא אוקמה כגון שהביאו מלשכת הטלאין שאין מבוקרין לפיכך חייב: מתני' מקבלת אשה מיד בנה ומיד בעלה לולב ומחזרתו למים בשבת. כלומר אפי' אשה שאינה בת נטילת לולב והייתי אומר אסורה לטלטלו קמ"ל אפי' אשה מותרת לטלטלו וכ"ש איש. ומחזירתו למים בשבת ולא גזרינן משום השקת זרעים: ירושלמי תני מטטלין עצי בשמים להוריה בהן לחולה בשבת רבנן דקיסרי אמרין ערבה מותר להניף לחולה בשבת. ר' יהודה אומר בשבת מחזירין ביום [טוב] מוסיפין במועד מחליפין. יש מי שאומר מחזירין ומוסיפין ומחליפין הכל במים ויש מי שאומר דמחליפין ומוסיפים בהדם הוא ומסתברא כמ"ד במים דהא מחזירין ומוסיפין

ומחליפין קתני היכא דמחזירין בשבת תמן קתני דמוסיפין ב"ט ותמן קתני דמחליפין במועד ואמאי אין מוסיפין מים בשבת משום דנראה כמשקה זרעים בשבת: פיסקא כל קטן היודע לנענע בלולב חייב היודע להתעטף בציצית חייב היודע לשמור תפילין אביו לוקח לו תפילין היודע לדבר אביו מלמדו תורה צוה לנו וגר' ופסוק הראשון מק"ש היודע לשמור ידיו אוכלין ע"ג ידיו טהרות היודע לשמור גופו אוכל ע"ג גופו טהרות כיצד בודקין אותו